

KANT: POLITIKE UKUSA I SENSUS COMMUNIS
KANT: THE POLITICS OF TASTE AND SENSUS COMMUNIS

I

Priredio Igor Cvejić
Igor Cvejić (eds.)

Reč priređivača

Ovaj temat treba da pristupi Kantovoj *Kritici moći suđenja* ukazujući na u njoj sadržane društvene/političke elemente. To se može učiniti kroz više načine pristupa ovom problemu, kao što su recimo ukazivanje na povezanost sa Šeferberijevom moralnom teorijom (koja je imala očigledan društveno/politički značaj), ukazivanje poput Hane Arent na povezanost ukusa i *sensus communis*-a sa političkim, kritikom *sensus communis*-a poput Delezove ili poput Gadamerove u *Istini i Metodi*. Ili pristupom samom Kantovom tekstu u kome nalazimo neke ključne tačke za ovakvu interpretaciju: 1. zasnivanje *sensus communis*-a, 2. harmonija i svrhovitost (ključni pojmovi *Kritike*, koji su se u to vreme često koristili sinonimno i imali bitno mesto u shvatanju strukture društva), 3. princip moći suđenja: *Misliti namesto svakog drugog čoveka* (§40) kao mesto utemeljenja društvenosti, 4. empirijski interes za lepo i 5. veza kultivisanja duševnih moći u umetnosti sa obrazovanjem društvenosti i čovečnosti (Humanität).

Ideja ovog temata jeste da preispita da li se danas, kada su zajednički politički pojmovi (kako oni formalni poput države, institucija itd, tako i oni poput društvenosti i čovečnosti uopšte) u krizi, možemo osloniti na neke od Kantovih postavki iz treće *Kritike*.

U tematu se nalaze tri teksta koja pokušavaju na svojstvene načine da odgovore na postavljenu temu. U prvom radu (Una Popović) akcenat je stavljen na ulogu inter-subjektivnosti, tj subjektivne opštosti, u Kantovoj estetici, odnosno na postavljanje pitanja o sudu ukusa u ravan javnog, a ne privatnog. Drugi rad (Zoran Dimić) se bavi preplitanjem umetničkog i političkog i pokušava da da odgovor na pitanje uloge umetnosti u građenju zajednice, pre svega preko „opšteg čula“, kao organa za javno estetsko združivanje građana. U trećem radu (Igor Cvejić) pokušava se naglasiti shvatanje *sensus communis*-a u Kantovoj estetici, ne kao političke teorije, već kao jednog odgovora na političku situaciju, koji je svoj politički značaj dobio tek, s jedne strane, postavljanjem u kontekst političke situacije Kantovog vremena, s druge strane, kao medijator između Kantovog shvatanja prirode i morala. Iako ovaj temat ne pokriva eksplicitno pitanje upotrebe Kantovih razmatranja u današnjoj društvenoj situaciji, ovde priložena razmatranja bi trebalo da imaju ulogu pokretanja jednog takvog pristupa.

Radovi koji se objavljuju u ovom tematu su oblikovani raspravama i izlaganjima sa skupa *Politike ukusa – novo čitanje Kritike moći suđenja*, koji je održan 26. decembra 2012. godine na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju.